

Länsstyrelsen i Blekinge läns beslut om fastställande av vattenskyddsområde och skyddsföreskrifter för vattentäkt i Gammalstorp i Sölvesborgs kommun;

10FS 2025:33

Utkom från trycket
den 9 december 2025

beslutade den 2 december 2025.

Beslut

Länsstyrelsen i Blekinge beslutar att, med stöd av 7 kap. 21 § miljöbalken att inrätta vattenskyddsområde för grundvattentäkt i Gammalstorp i Sölvesborg kommun. Vattenskyddsområdets omfattning framgår av bifogad karta, bilaga 1. Skyddsområdet är indelat i tre geografiska skyddszoner kallade primär, sekundär och tertiär.

Med stöd av 7 kap. 22 § miljöbalken beslutar länsstyrelsen att föreskrifterna ska gälla inom vattenskyddsområdet.

Med stöd av 7 kap. 22 § miljöbalken gäller föreskrifterna omedelbart, även om de överklagas.

Miljöförbundet Blekinge Väst är tillsynsmyndighet för vattenskyddsområdet. De handlägger även de anmälningssärenden och tillståndssärenden som krävs för olika verksamheter och åtgärder inom vattenskyddsområdet.

Dispenser söks hos Länsstyrelsen i Blekinge.

Huvudman för vattentäkten är Sölvesborgs Energi och Vatten AB.

Förutom förbud, krav på tillstånd eller anmälan enligt dessa föreskrifter gäller även övrig lagstiftning enligt miljöbalken (1998:808) med tillhörande förordningar.

DEFINITIONER

Anläggningsändamål: avser användning av material för att skapa till exempel vägar, järnvägar, parkeringsplatser och bullervallar.

Avloppsvatten: avser spillvatten eller annan flytande orenlighet, vatten som används för kylning, vatten som avleds för sådan avvattning av mark inom detaljplan som inte görs för en viss eller vissa fastigheters räkning eller vatten som avleds för avvattning av en begravningsplats, enligt 9 kap. 2 § miljöbalken.

Brandfarlig vätska: avser vätska med flampunkt som är lika med eller lägre än 100°C. Exempel på brandfarliga vätskor är bensen, eldningsolja, E85, alkoholer och många lösningsmedel.

Borrning: avser rördrivning, undersökningsborrning, geotekniska undersökningar samt jämförbara typer av borrarbete i mark.

Dagvatten: är tillfälligt förekommande, avrinnande vatten på markytan eller på en konstruktion. Dagvatten som avleds inom detaljplan, som inte görs enbart för en viss eller vissa fastigheters räkning, är i 9 kap. 2 § miljöbalken definierat som avloppsvatten och är vid utsläpp miljöfarlig verksamhet enligt 9 kap. 1 § miljöbalken.

Gödselanläggning: avser lagringsutrymme och tillhörande uppsamlingsanordning för stallgödsel och andra organiska ämnen som kan användas som gödselmedel enligt Jordbruksverkets föreskrifter och allmänna råd SJVFS 2021:37 om miljöhänsyn i jordbruket vad avser växtnäring.

Hantering: enligt 14 kap. 2 § miljöbalken avser tillverkning, bearbetning, behandling, transport, omhändertagande, användning, förpackning, förvaring, destruktion, konvertering, saluförande, överlåtelse, avledning och därmed jämförbara förfaranden inklusive spridning.

Husbehovstäkt: avser att på den egna brukningsenheten göra uttag av material som endast är menade att användas där för eget behov.

Kemiskt bekämpningsmedel: avser kemiska produkter innehållande växtskyddsmedel och biocider. En kemisk produkt som är avsedd att förebygga eller motverka att djur, växter eller mikroorganismer, däribland virus, förorsakar skada eller olägenhet för människors hälsa eller skada på egendom. Kombinationsgödsel som innehåller bekämpningsmedel betraktas som kemiskt bekämpningsmedel.

Miljöfarlig verksamhet: avser sådan verksamhet som klassificeras i Miljöprövningsförordningen (2013:251) samt i Förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsa (1998:899).

Motordrivet fordon: avser ett fordon som för framdrivande är försett med motor. Motordrivna fordon delas in i motorfordon, traktorer, motorredskap och terrängmotorfordon enligt lagen SFS 2001:599 om vägtrafikdefinitioner.

Nyetabletering: avser inte enbart byte av verksamhetsutövare.

Petroleumprodukt: avser en vätska som utgör en blandning av olika kolväten. Exempel på petroleumprodukter är bensin, diesel och eldningsolja.

Punktsanering: avser åtgärder som vidtas mot skadedjur som kan innebära störning eller kan vara skadlig för människors eller djurs hälsa och som inte är ringa eller tillfällig.

Schaktningsarbeten: avser sänkning av markytan till ett djup större än 1,5 meter eller på område större än 50 m².

Stukalagring: avser en mellanlagring av fast gödsel på mark utomhus där gödseln läggs upp i en limpformad hög. Stukan är till för kompostering och är en tillfällig lagring.

Täktverksamhet: avser tagande av sten, grus, sand, matjord, torv eller därmed jämförbara nyttigheter för bortforsling eller lagring eller förädling på platsen.

Upplag: av timmer, GROT, bark, flis, spån, bränslepellets och jämförbara produkter avser högar av material vars sammanlagda volym är större än 100 m³s (stjälp kubikmeter, yttervolym) som läggs öppet utan nederbördsskydd och direkt på marken och som ligger längre än ett år.

Uppställning: avser parkering över natten, mellan kl. 22–07, och att fordonet/maskinen har lämnats obebakt. Uppställning inom inhägnat område eller brukningscentrum anses vara bevakat. Med ett brukningscentrum avses en bebodd bostadsbyggnad som ligger i närheten av ekonomibyggnader och lantbruksdriftens centrum i övrigt.

Växtnäringsämne: avser mineraliska gödselmedel, stallgödsel (fastgödsel, kletgödsel, flytgödsel samt urin), avloppsslam, vedaska samt övriga organiska gödselmedel, dock ej mikronäringsämnen eller gödsel från betande djur inom vattenskyddsområdet.

Yrkesmässig: avser sådan verksamhet som har en viss omfattning och varaktighet, samt ett objektivet fastställbart vinstsyfte och är av självständig karaktär. Verksamheten behöver dock inte vara vederbörandes huvudsysselsättning. Kravet på vinstsyfte avser att markera gränsdragningen mot hobbyverksamhet.

Ändring av befintlig verksamhet: avser byte eller komplettering av verksamhetsinriktning/branschklassning enligt miljöprövningsförordningen eller flytt av/utökning av befintlig verksamhet in i skyddsområdet.

SKYDDSFÖRESKRIFTER**1§ Petroleumprodukter och brandfarliga vätskor****a) Primär skyddszon**

Förbud mot all hantering av upp till 50 liter petroleumprodukter och brandfarliga vätskor som inte sker på ett sådant sätt att spill och läckage kan samlas upp och omhändertas.

Tillstånd krävs för hantering av en sammanlagd volym överstigande 50 liter petroleumprodukter och brandfarliga vätskor.

Undantag från tillstånd gäller för:

1. Transporter genom skyddszonen.
2. Användning av motorbränsle i maskiners och fordons egna tankar.

b) Sekundär skyddszon

Förbud mot all hantering av upp till 150 liter petroleumprodukter och brandfarliga vätskor som inte sker på ett sådant sätt att spill och läckage kan samlas upp och omhändertas.

Tillstånd krävs för hantering av en sammanlagd volym överstigande 150 liter petroleumprodukter och brandfarliga vätskor.

Undantag från tillstånd gäller för:

1. Transporter genom skyddszonen.
2. Användning av motorbränsle i maskiners och fordons egna tankar.

2§ Motordrivna fordon och maskiner med förbränningsmotor**a) Primär och sekundär skyddszon**

Förbud mot uppställning av motordrivna fordon, maskiner med förbränningsmotor samt släp med innehåll av för människors hälsa eller miljön skadliga ämnen över natten, mellan kl. 22-07.

Undantag från förbud gäller för:

1. Uppställning på plats som är försedd med anordning som förhindrar att spill tränger ner i marken.
2. Maskiner och fordon med en tank som rymmer max 50 liter bränsle.
3. Personbilar och husbilar som är eller har varit i trafik det senaste året.
4. Uppställning inom inhägnat område eller inom brukningscentrum (anses vara bevakat).

Förbud mot att tvätta motordrivna fordon och arbetsmaskiner med varmvatten, högtryck eller tvättkemikalier på andra platser än i för ändamålet godkänd anläggning med olje- eller bensinavskiljare.

3§ Kemiska bekämpningsmedel

a) Primär och sekundär skyddszon

Förbud mot att hantera kemiska bekämpningsmedel utomhus för privatpersoner.

Undantag från förbud gäller för:

1. Bekämpningsmedel med behörighetsklass 3.

Förbud mot all förvaring av kemiska bekämpningsmedel om de inte sker inomhus i torrt frostfritt utrymme med tätt och avloppslöst golv.

Förbud mot fyllning och rengöring av sprututrustning annat än på tät platta med anordning för uppsamling.

Tillstånd krävs för yrkesmässig hantering av kemiska bekämpningsmedel.

Undantag från förbud och tillstånd gäller för:

1. Transporter och punktsanering mot ohyra och skadedjur som innebär olägenhet för människors eller djurs hälsa samt för svampbekämpning i byggnader.

4§ Växtnäringsämnen

a) Primär skyddszon

Förbud mot stupalagring av stallgödsel och andra organiska gödselmedel.

Förbud mot spridning av avloppsslam.

Tillstånd krävs för yrkesmässig spridning av växtnäringsämnen på annan mark än jordbruksmark och inom arealer vars sammanlagda yta är större än 1000 m².

Tillstånd krävs för ny gödselanläggning.

Anmälan krävs för ändring av befintlig gödselanläggning.

b) Sekundär skyddszon

Förbud mot spridning av avloppsslam.

Tillstånd krävs för yrkesmässig spridning av växtnäringsämnen på annan mark än jordbruksmark och inom arealer vars sammanlagda yta är större än 1000 m².

Anmälan krävs för ny gödselanläggning eller ändring av befintlig gödselanläggning.

Anmälan krävs för stupalagring av stallgödsel och andra organiska gödselmedel. Lagring får ske under maximalt två veckor i direkt samband med spridning efter det anmälan gjorts.

5§ Skogsbruk**a) Primär och sekundär skyddszon**

Förbud mot upplag utomhus av timmer, GROT, bark, flis, spån, bränslepellets och därmed jämförbara produkter. Gäller för volymer som är större än 100 m³s (stjälpt kubikmeter).

Förbud mot att bevattna timmerupplag.

6§ Dagvatten**a) Primär och sekundär skyddszon**

Tillstånd krävs för att inrätta ny anläggning för infiltration av dagvatten.

Undantag från tillstånd gäller för:

1. Anläggningar för enbostadshus.

7§ Snö**a) Primär skyddszon**

Förbud mot upplag av snö från område utanför primär skyddszon.

b) Sekundär skyddszon

Förbud mot upplag av snö från områden utanför primär och sekundär skyddszon.

8§ Miljöfarlig verksamhet**a) Primär skyddszon**

Förbud mot nyetablering av miljöfarlig verksamhet som är tillstånds- eller anmälningspliktig enligt Miljöprövningsförordningen (2013:251) och som kan förorena yt- eller grundvatten.

Tillstånd krävs för tillstånds- eller anmälningspliktig ändring av befintlig verksamhet eller nyetablering av mindre verksamheter som varken är anmälnings- eller tillståndspliktig enligt miljöprövningsförordningen (2013:251) och som kan förorena yt- eller grundvatten.

b) Sekundär och tertiär skyddszon

Tillstånd krävs för nyetablering och ändring av befintlig verksamhet, som är anmälningspliktig enligt Miljöprövningsförordningen (2013:251) och som kan förorena yt- eller grundvatten.

9§ Tåktverksamhet, schaktningsarbeten och borrhning**a) Primär skyddszon**

Förbud mot nyetablering av tåktverksamhet inklusive husbehovståkt.

Förbud mot att använda massor för anläggningsändamål som kan förorena yt- och grundvatten.

Tillstånd kråvs för pålning, spontning, underjordsarbete, borrhning, språngning, utfyllnad och schaktningsarbeten eller liknande på större djup ån 1,5 m eller på en yta större ån 50 m².

Undantag från tillstånd gäller för:

1. Arbeten för drift och underhåll av befintliga ledningar (vatten-, avlopps-, fjårrvärme-, el-, fiber- och teleledningar), vågar och dikningssystem.

b) Sekundär skyddszon

Förbud mot nyetablering av tåktverksamhet.

Förbud mot att använda massor för anläggningsändamål som kan förorena yt- och grundvatten.

Tillstånd kråvs för husbehovståkt.

Tillstånd kråvs för pålning, spontning, underjordsarbete, borrhning, språngning, utfyllnad och schaktningsarbeten eller liknande på större djup ån 1,5 m eller på en yta större ån 50 m².

Undantag från tillstånd gäller för:

1. Arbeten för drift och underhåll för befintliga ledningar (vatten-, avlopps-, fjårrvärme-, el-, fiber- och teleledningar), vågar och dikningssystem.

c) Tertiär skyddszon

Tillstånd kråvs för nyetablering av tåktverksamhet.

10§ Energianläggningar och enskilda brunnar**a) Primär skyddszon**

Förbud mot anläggning av ny mark-, berg- och grundvattenvärmeanläggning.

Tillstånd kråvs för anläggning av ny vattenbrunn för uttag av grundvatten eller åndring av befintlig anläggning.

b) Sekundär skyddszon

Tillstånd kråvs för anläggning av ny mark-, berg- och grundvattenvärmeanläggning, samt ny vattenbrunn för uttag av grundvatten eller åndring av befintlig anläggning.

11§ Väghållning**a) Primär och sekundär skyddszon**

Förbud mot tillverkning av asfalt, oljegrus, halkbekämpnings-, eller dammbindningsmedel.

Förbud mot upplag direkt på mark utan nederbördsskydd av asfalt, oljegrus, halkbekämpnings- eller dammbindningsmedel.

Tillstånd krävs för upplag av asfalt, oljegrus, halkbekämpnings- eller dammbindningsmedel på tät platta med nederbördsskydd.

Tillstånd krävs för spridning av dammbindningsmedel.

Övergångsbestämmelser

Förbud, tillståndsplikt eller anmälningsplikt för befintliga verksamheter enligt dessa skyddsföreskrifter börjar gälla två år efter att beslutsmyndigheten fastställt skyddsföreskrifterna.

Allmänna bestämmelser**Påföljd**

Den som med uppsåt eller av oaktsamhet orsakar en skada eller en risk för skada eller annan olägenhet i vattenskyddsområdet kan dömas till böter eller fängelse i högst två år enligt 29 kap 2a § MB.

Vattentäktsverksamhet

Huvudmannen för vattentäkten är undantagen skyddsföreskrifterna för utförande av drift och underhåll inom vattenskyddsområdet.

Tillstånd och anmälan

Tillståndsansökningar och anmälningar enligt dessa skyddsföreskrifter prövas av tillsynsmyndigheten. I de fall en verksamhet eller åtgärd kräver anmälan till tillsynsmyndigheten skall anmälan göras i god tid innan verksamheten startar eller åtgärden vidtas. Med god tid avses minst 6 veckor.

Utgångspunkten vid tillståndsprövning enligt dessa föreskrifter är att tillstånd skall meddelas om den sökta verksamheten kan uppvisa tillräckliga skyddsåtgärder för att säkerställa vattenskyddet. Tillstånd kan därför förenas med villkor som anses erforderliga för att undvika vattenförorening.

Beslut i anmälningsärenden kan förenas med föreläggande om försiktighetsmått.

Tillståndsansökningar, anmälningar och beslut enligt dessa föreskrifter eller annan lagstiftning som berör skyddet av vattentäkten ska lämnas för kännedom till huvudmannen för vattentäkten.

Huvudmannen ska beredas tillfälle att avge yttrande innan beslut fattas i ärende som kan innebära risk för påverkan av vattentäkten.

Dispensmöjligheter

Länsstyrelsen får bevilja dispens från förbud i föreskrifterna om det finns särskilda skäl. Det framgår av 7 kap. 22 § miljöbalken (1998:808). Dispensen kan beviljas efter att hört berörda kommunala myndigheter. I beslut om dispens kan länsstyrelsen föreskriva särskilda villkor som anses nödvändiga för att skydda vattentäkten (16 kap. 2 § miljöbalken (1998:808)). Dispens får, enligt 7 kap. 26 § miljöbalken, meddelas endast om det är förenligt med föreskrifternas syfte.

Tillsyn

Tillsynen över verksamheter som bedrivs inom det aktuella vattenskyddsområdet utövas av Miljöförbundet Blekinge Väst.

Hänsynsregler

De allmänna hänsynsreglerna i miljöbalken gäller alla. De kan läsas i sin helhet i miljöbalkens 2 kapitel (1998:808). De har följande innebörd:

- Kunskapskravet innebär att du är skyldig att skaffa dig den kunskap som krävs för att veta hur din verksamhet påverkarmänniskors hälsa och miljön, och hur du kan motverka negativa effekter.
- Försiktighetsprincipen innebär att du är skyldig att vidta skyddsåtgärder och försiktighetsmått samt tåla de begränsningar av verksamheten som skäligen kan behövas när det finns risk för negativ påverkan på människors hälsa eller miljön. Du ska använda bästa möjliga teknik.
- Produktvalsprincipen innebär att du ska byta ut de kemiska produkter som innebär risk för människors hälsa och förmiljön mot mindre farliga alternativ, om det finns sådana.
- Lokaliseringsprincipen innebär att platsen och lokalen där verksamheten ska bedrivas måste vara lämplig från miljö- och hälsoskyddssynpunkt.
- Bevisbörderegeln innebär att du är skyldig att kunna visa att du följer miljöbalkens regler.
- Iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. Detta innebär att om en yt- eller grundvattentillgång utnyttjas eller kan antas komma att utnyttjas för vattentäkt, är alla som vill bedriva sådan verksamhet eller vidta sådana åtgärder i vatten eller på land som kan skada vattentillgången, skyldiga att skaffa sig tillräckliga kunskaper och vidta de skyddsåtgärder, tåla de begränsningar av verksamheten och iaktta de försiktighetsmått i övrigt som skäligen kan fordras för att förebygga eller avhjälpa skadan.

Uppsättning av skyltar

Huvudmannen för vattentäkten ska tillse att informationsskyltar finns uppsatta på väl synlig plats invid vägar och vid huvudleder som leder in i och ut från skyddsområdet. Skyltningen ska utföras enligt de rekommendationer som givits ut av Naturvårdsverket.

Placeras skylten inom vägområdet, dvs den yta som innefattas i vägområde som den statliga väghållningsmyndigheten har rådighet över, krävs tillstånd av väghållningsmyndighet enligt 43 § väglagen SFS 1971:948.

Placeras skylten inom ett avstånd av 50 m från vägområdet ska tillstånd sökas hos länsstyrelsen enligt 46 § väglagen, SFS 1971:948.

Anmälan om olyckshändelse

Olyckshändelser, spill eller läckage inom skyddsområdet som kan medföra risk för grundvattenförorening ska omedelbart anmälas av den som orsakat tillbudet eller fått kännedom om tillbudet enligt 2 kap 1 och 5§ samt 2 kap 4§ förordningen (SFS 2003:778) om skydd mot olyckor. Anmälan ska göras vid akuta fall till SOS via 112, och i icke akuta fall till tillsynsmyndigheten. Olyckshändelser som anmäls till räddningstjänsten eller tillsynsmyndigheten ska omedelbart anmälas vidare till huvudmannen för vattentäkten. Fastighetsägare har skyldighet att informera hyresgäster och arrendatorer om skyddsföreskrifterna.

Ersättning

Miljöbalken innehåller i 31 kap. 4 och 5 §§ regler om ersättning vid restriktioner till följd av vattenskyddsföreskrifter. Markägaren har rätt till ersättning i fall där mark tas i anspråk eller där pågående markanvändning avsevärt försvåras till följd av föreskrifter enligt 7 kap. 22 § om åtgärder eller inskränkningar som rör vattenskyddsområde.

Restriktioner som motsvarar vad som gäller enligt de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. MB medför normalt ingen rätt till ersättning. Fastighetsägare som vill göra ersättningsanspråk väcker talan hos Mark- och miljödomstolen inom ett år från det att beslutet om vattenskyddsföreskrifter har vunnit laga kraft (31 kap 13 § MB).

Fastighetsägares informationsskyldighet

En fastighetsägare har skyldighet att informera hyresgäst eller arrendator om de begränsningar som skyddsföreskrifterna innebär.

Övrig lagstiftning

Tillstånd eller dispens enligt föreskrifterna i detta beslut innebär inte att det inte kan krävas prövning enligt annan lagstiftning. Några exempel på annan lagstiftning anges här nedan.

Spridning av bekämpningsmedel

Förordningen SFS 2014:425 om bekämpningsmedel styr användningen av bekämpningsmedel. Naturvårdsverkets föreskrifter NFS 2015:2 om spridning och viss övrig hantering av växtskyddsmedel reglerar användningen av bekämpningsmedel inom vattenskyddsområde.

Spridning av växtnäringsämnen

I förordningen SFS 1998:915 om miljöhänsyn i jordbruket anges regler för spridning av gödselmedel. I Jordbruksverkets föreskrifter SJVFS 2004:62 om miljöhänsyn i jordbruket anges regler för begränsning av antalet djur i ett jordbruk, lagring och spridning av stallgödsel samt krav för att åkermark ska anses höst- eller vinterbevuxen. I kungörelse med föreskrifter SNFS 1994:2 om skydd för miljö regleras när avloppsslam i jordbruket används.

Hantering av brandfarliga vätskor

Enligt Naturvårdsverkets föreskrifter NFS 2021:10 om skydd mot mark- och vattenförorening vid lagring av brandfarliga vätskor ställs särskilda krav inom vattenskyddsområden.

Ny lagstiftning

Bestämmelser enligt nya lagar och förordningar, som fastställs efter beslutsdatum och som utökar skyldigheterna inom det aktuella skyddsområdet, gäller utöver här meddelade föreskrifter.

På Länsstyrelsens vägnar

ULRICA MESSING

Elisabeth Dagreus
(Enheten för Miljöprovning)

Karta över vattenskyddsområde för Gammalstorp

Den grå ytan visar yttre gräns för området. Skyddszoner är inte medtagna

